

Az elsüllyedt jövő múzeuma

Colin Foster: *White*

Art Szalon Társalgó, 2017. VI. 30-ig

SCHNELLER JÁNOS

Talán sokan emlékeznek még a 80-as évek végén a Magyar Televízióban is futó, *Elsüllyedt világok* című francia rajzfilmsorozatra, melynek cselekménye csak nagyon töredékesen maradt meg bennem, hangulata és képi világa azonban annál erőteljesebben él máig is az emlékezetemben. Az sorozat szürreális hangulata és futurisztikus cselekménye egy meghatározhatatlan, talán távoli jövőben játszódó történet világába repítette a nézőket, ahol egy korábbi kataklizma elől a föld alá menekülő emberek furcsa civilizációt hoztak létre. A filmben szereplő, fantasztikusan magas technikai fejlettségű, de felépítésében inkább törzsi szabályok alapján működő civilizáció szigorú törvényeit és tabujait a főszereplő gyerekek kezdik el döntögetni, és indulnak

COLIN FOSTER:
Traces, 2015,
műgyanta, polisztirol,
118x51x52 cm

COLIN FOSTER:
Artificial Weapon I., 2014,
betonblokk, műgyanta,
60x40x38 cm

a titkok felkutatására. Gyerekként a felfoghatatlan, és épp ezért rendkívül vonzó világot sokkal inkább tudtam érezni, semmint érteni – bár mindennél jobban vágytam rá, hogy megértsem, hogy amit látok, mikor, hol és miért történik.

COLIN FOSTER:
Cirrepedia X, 2015,
műgyanta, 23x14x15 cm

Az megértés vágya azóta is fontos szerepet játszik befogadói hozzáállásomban – és ezzel talán nem vagyok egyedül. Társadalmunk előnyben részesíti a kognitív úton történő befogadást (tanulást) az érzelmi vagy érzéki tapasztalatszerzéssel szemben. Így aztán, amit nem értünk vagy nem tudunk megmagyarázni, arról vagy nem veszünk tudomást, vagy a tudományos

foto: Borsos Mihály

dogmáink és axiómáink felhasználásával próbáljuk magyarázni. Ami ebbe a világba nem illik bele, arról pedig mélyen hallgatunk. Sem az iskolában, sem más oktatási intézményben nem hallottam a tananyaggal kapcsolatban a „nem tudjuk”, a „nincs rá magyarázat” vagy az „ez titok” kifejezéseket, helyettük „a tudomány mai állása szerint”, a „jelenleg ismert információink alapján” vagy az „eddigi kutatások alapján” volt a bevett szófordulat. A titoknak, a találynak, a rejtélynek, a természetfeletti és a megmagyarázhatatlannak ebben a világban nem volt helye, hiszen amit nem lehet megmagyarázni, az bizony veszélyes.

A kiállítóterbe lépve hasonló érzés kerített hatalmába, mint amikor gyerekként az *Elsüllyedt világok* egyes részeit néztem; vonzani kezdett a titokzatos látványvilág, a rengeteg ismerős forma, melyek azonban mindig csak emlékeztetnek valamire, de sosem állnak össze egy általam ismert tárgy képévé. Hajtott a kíváncsiság, a vágy az ismer-

foto: Borsos Mihály

foto: Borsos Mihály

retlenül is ismerős figurák megértése felé. A „majdnem megfejtettem” érzése újabb és újabb körbejárásra készítetett, míg nem már szinte komikusan kezdem érezni magam a titokzatos formák megfejtésének kudarcától. Ekkor tárgyi világunk egyetlen beazonosítható darabjaként egy gumókból vagy talán gyümölcsökből épülő (vagy inkább burjánzó) WC szobra tűnt fel a sarokban. Jót nevettem magamon, és arra gondoltam, hogy Foster úr bevitt egy olyan erdőbe, amiről most kiderül, hogy körbe-körbe járva igazából magam hoztam létre, sőt valójában nincs is erdő. Azzal, hogy kikacsintott rám a szobor, és görbe tükröt tartott értelmező szándékom folytonos bukásai elé, azonnal megértettem, hogy Colin Foster szobrairól értelmem pengéje újból és újból vissza fog pattanni. Ahhoz, hogy a műveket befogadjam, éreznem és élveznem kell őket, meg kell nyitnom magam az ismeretlen formák egyszerre organikus és konstruktív, természeti és emberi világa előtt, és le kell raknom az értelmezés kényszerét. Nem kíván mást a tárlat, mint-hogy feledkezsek bele a mesterséges formák organikus játékába, a haptikus élményekbe, a tervezett rendszerelenségbe, az aprólékosan kidolgozott részletekbe, és engedjem szabadjára a fantáziámat.

Ettől kezdve úgy jártam a szobrok között, mintha egy elképzelt jövő régészeti múzeumának gipszmásolatai között sétálnék, amelyek eredeti darabjaira talán egy elsüllyedt hajó roncsai közt leltek a régészek, és amelyek korallok és kagylók által befedve, a természet és a

fotó: Borsos Mihály

technika formáit elválaszthatatlanul egyesítik magukban, de rendeltetésük, eredeti formájuk többé nem rekonstruálható. Így váltak bennem a szobrok a felejtés, az elmúlás és a megfejthetlenség metaforáivá, amelyek megkérdőjelezzik a feltétlen megértés lehetőségét, és mindent a kortól, hagyománytól, az egyéni kontextustól tesznek függővé.

A kiállítás néhol ironikus tárgyainak és installációinak a hatását a tér szobrokhoz hasonló színű és anyagú, de stílusában eltérő stukkói teszik még szürreálisabbá, melyek szintén egy már letűnt kor szokásait és formavilágát idézik, akarva, akaratlanul is múzeumi hangulatot kölcsönözve a tárlatnak. És bár nem feltételezek kurátori koncepciót a rendezés ezen aspektusa mögött, a terem stukkódíszei határozottan feldobják az összehatást, és gazdagítják a lehetséges értelmezések tartományát.

COLIN FOSTER:
Globe, 2016,
műgyanta, polisztirol,
13x13x13 cm

COLIN FOSTER:
Memories of Vrbnik I.,
2013, betonblokk,
műgyanta,
100x151x45 cm